

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ТРЕТА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

5. заседание

Вторникъ, 4 ноемврий 1941 г.

(Открито въ 16 ч. 40 м.)

Председателствувалъ подпредседателътъ Димитъръ Пешевъ. Секретари: Атанасъ Цветковъ и Георги Михайловъ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:

Стр.

- Телеграми: 1. Отъ председателя на Народното събрание Х. Калфовъ, отъ свое име и отъ името на народното представителство, съ която чествити именния день на Нейно Величество Царицата 73
2. Отъ Нейно Величество Царицата — отговоръ на горната телеграма 73
- Отпуски 73
- Предложение 73

По дневния редъ:

- Предложения: 1. За освобождаване въздухоплавателното дружество „Ерѣ Франсъ“ отъ задължението да поддържа презъ 1941 г. въздушната служба по линията: Драгоманъ—София—Пловдивъ—Свиленградъ, съгласно договора, сключенъ на 16 мартъ 1931 г. (Приемане) 74
2. За одобряване на договора, сключенъ на 15 августъ 1941 г. съ италианското въздухоплавателно дружество „Ала Литория“ — анонимно дружество, Римъ, за отдаване на експлоатация

отсѣчката надъ българска земя по въздушната линия Римъ—Бриндизи—Тирана—Солунъ—София — Букурещъ (Приемане)

3. За одобрение на 23. постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 септемврий 1941 г. относно допускане на добитъка на населението отъ Рилородопския и Пиринския краища на зимна горска паша въ Западна Тракия и Източна Македония на равни начала съ добитъка на мѣстното население за упазване на горитѣ отъ опожаряване (Приемане) 74

Законопроекти: 1. За Висшето училище за тѣлесно възпитание. (Първо четене) 78

Говорилъ Л. Поповъ 81

2. За допълнение на закона за уредба и управление на българските желѣзници и пристанища (Първо и второ четене) 83, 84

Дневенъ редъ за следващото заседание 84

Председателствувашъ Димитъръ Пешевъ: (Звъни) Пристигватъ нужниятъ брой народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Пристигватъ народнитѣ представители: Александъръ Радоловъ, Ангелъ Вълчевъ, Бѣлю Келешевъ, Георги Чалбуровъ, Георги Миковъ, Деню Георгиевъ, Деню Чолаковъ, Димитъръ Чалбуровъ, Димитъръ Икономовъ, Екимъ Екимовъ, инж.-арх. Иванъ Гърковъ, Маринъ Грозевъ, Маринъ Тютюнджиевъ, Минчо Ковачевъ, Недѣлчо Куюмджиевъ, Никола Генковъ, Никола Логофетовъ, Светославъ Славовъ, Симеонъ Андреевъ, Симеонъ Симеоновъ, Стефанъ Керкенецовъ)

Г-да народни представители! (Става правъ. Ставатъ прави г-да министритѣ, г-да народнитѣ представители и всички присѣдстващи въ ложитѣ и галериитѣ) Въ отговоръ на телеграмата, която г-нъ председателътъ на Народното събрание отпрати по случай тезоименния день на Нейно Величество Царицата, се получи следната телеграма: (Чете)

„Председателя на Народното събрание Христо Калфовъ. Благодаря най-искрено Вамъ и на народнитѣ представители за тъй хубавитѣ пожелания, които Ме много зарадваха. Изпращамъ ви искрени поздравъ, Йоанна“. (Ръжкоплѣскания)

Телеграмата, която г-нъ председателътъ на Народното събрание отпрати до Нейно Величество, има следното съдържание: (Чете)

„Нейно Величество Царицата. Двореца — София.

Ваше Величество! Отъ името на народнитѣ представители и отъ мое име, по случай именния день на Ваше Величество, поднасямъ най-почтителни и сърдечни поздравъ. Нека светилитѣ-закрилникъ св. Иванъ Рилски покровителствува Ваше Величество за радостъ и гордостъ на българския народъ.

Пожелавамъ на Ваше Величество здраве, бодростъ и дълголѣтие, за радостъ и опора на Августейшия Ви съпругъ, Негово Величество Царя Обединителъ, въ тия славни, по трудни времена, а така сѣщо за безгранична закрила, като предава и любима майка на дълбоко обичнитѣ отъ цѣль народъ Ваши свидни рожби — Негово Царско Височество Престолонаследника Князь Симеонъ Търновски и Нейно Царско Височество Княгиня Мария Луиза.

Христо Калфовъ, председател на Народното събрание“ (Ръжкоплѣскания)

Има да ви направя следнитѣ съобщения.

Разрешени сѣт отпуски на следнитѣ г-да народни представители:

- Деню Георгиевъ — 4 дни;
Димитъръ Арнаудовъ — 4 дни;
Димитъръ Икономовъ — 1 день;
Дѣлчо Тодоровъ — 1 день;
Марко Сакарски — 4 дни;
Минчо Ковачевъ — 1 день;
Недѣлчо Куюмджиевъ — 4 дни;
Светославъ Славовъ — 4 дни;
Симеонъ Андреевъ — 4 дни, и
Таско Стоилковъ — 3 дни

Постъпило е отъ Министерството на земедѣлнето и държавнитѣ имоти предложение за одобрение VII постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 9 септемврий 1941 г., протоколъ № 150, относно оползотворяването дървесна маса на островъ Тасосъ.

Раздадено е на г-да народнитѣ представители и ще бѣде поставено на дневенъ редъ.

Минаваме на точка първа отъ дневния редъ:

Одобрение на предложението за освобождаване въздухоплавателното дружество „Ерѣ Франсъ“ отъ задълже-

нието да поддържа през 1941 г. въздушната служба по линията: Драгоман—София—Пловдив—Свиленград, съгласно договора, сключен на 16 март 1931 г. („Държавен вестник“, брой 8, от 14 април 1931 г.).

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчик д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„МОТИВИ

към решението за освобождаване въздухоплавателното дружество „Ер Франс“ от задължението да поддържа през 1941 г. въздушната служба по линията: Драгоман—София—Пловдив—Свиленград, съгласно договора, сключен на 16 март 1931 г. („Държавен вестник“, бр. 8, от 14 април 1931 г.).

Г-да народни представители! Миналата 1940 г., поради особените събития, които настъпиха въ Европа, въздухоплавателното дружество „Ер Франс“ бѣ освободено от задължението да поддържа въздушната служба по линията: Драгоман—София—Пловдив—Свиленград, съгласно договора, сключен на 16 март 1931 г. („Държавен вестник“, брой 8, от 14 април 1931 г.).

Тази година, поради същите причини, дружеството не можа да започне своята летателна служба по въпросната въздушна линия и същото моли да бѣ освободено и през 1941 г. от задължението да поддържа летателната служба по линията: Драгоман—София—Пловдив—Свиленград.

Като ви представям приложеното проекторешение, моля ви, г-да народни представители, да го разгледате и приемете.

Гр. София, 28 октомври 1941 г.

Министър на войната: Генерал-лейтенант Т. Даскаловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за освобождаване въздухоплавателното дружество „Ер Франс“ от задължението да поддържа през 1941 г. въздушната служба по линията: Драгоман—София—Пловдив—Свиленград, съгласно договора, сключен на 16 март 1931 г. („Държавен вестник“, брой 8, от 14 април 1931 г.).

Освобождава се въздухоплавателното дружество „Ер Франс“ от задължението да поддържа през 1941 г. въздушната служба по линията: Драгоман—София—Пловдив—Свиленград, съгласно договора, сключен на 16 март 1931 г. („Държавен вестник“, брой 8, от 14 април 1931 г.).

Председателствуващ Димитър Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приемат решението за освобождаване въздухоплавателното дружество „Ер Франс“ от задължението да поддържа през 1941 г. въздушната служба по линията: Драгоман—София—Пловдив—Свиленград, съгласно договора, сключен на 16 март 1931 г. („Държавен вестник“, брой 8, от 14 април 1931 г.), моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на следната точка, втора, от дневния редъ:

Одобреие на предложението за одобряване договора, сключен на 15 август 1941 г. съ италианското въздухоплавателно дружество „Ала Литория“ — анонимно дружество — Римъ, за отдаване на експлоатация отсѣката надъ българска земя отъ въздушната линия Римъ—Бриндизи—Тирана—Солунъ—София—Букурещъ.

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчик д-р Иван Вазовъ: (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобряване на договора, сключен на 15 август 1941 г. съ италианското въздухоплавателно дружество „Ала Литория“ — анонимно дружество, Римъ, за отдаване на експлоатация отсѣката надъ българска земя отъ въздушната линия Римъ—Бриндизи—Тирана—Солунъ—София—Букурещъ.

Г-да народни представители! На 8 април 1940 г. бѣ сключенъ едногодишенъ договоръ съ италианското въздухоплавателно дружество „Ала Литория“ — анонимно дружество, Римъ, за експлоатация отсѣката надъ българска земя отъ въздушната линия: Римъ—Бриндизи—Тирана—Солунъ—София, одобренъ отъ Народното събрание съ решение, обнародвано въ „Държавен вестник“, брой 88, отъ 17 април 1940 г. Срокътъ на този договоръ изтече на 8 април 1941 г.

Тази година дружеството направи постѣпки за продължаване експлоатацията на поменатата въздушна линия, като сѣщата се продължи и до Букурещъ.

Възприемайки по надлежния редъ направеното предложение, на 15 август 1941 г. бѣ сключенъ съ въпросното дружество новъ договоръ, за срокъ една година, който договоръ съ нищо не се различава отъ миналото дѣния такъвъ.

Като представямъ на обсъждането ви сключения договоръ, моля, ви, г-да народни представители, да гласувате тукъ приложеното предложение за неговото одобряване.

Гр. София, 28 октомври 1941 г.

Министър на войната: Генерал-лейтенант Т. Даскаловъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобряване договора, сключен на 15 август 1941 г. съ италианското въздухоплавателно дружество „Ала Литория“ — анонимно дружество — Римъ, за отдаване на експлоатация отсѣката надъ българска земя отъ въздушната линия Римъ—Бриндизи—Тирана—Солунъ—София—Букурещъ.

Одобрява се договорътъ, сключен на 15 август 1941 г. съ италианското въздухоплавателно дружество „Ала Литория“ — анонимно дружество, Римъ, за отдаване на експлоатация отсѣката надъ българска земя отъ въздушната линия Римъ—Бриндизи—Тирана—Солунъ—София—Букурещъ.

ДОГОВОРЪ

между Българското правителство и италианското въздухоплавателно дружество „Ала Литория“.

Днесъ, 15 август 1941 г., въ гр. София, между командира на Царскитъ въздушни войски генерал-майоръ Василъ Т. Бойдевъ, надлежно упълномощенъ да действа отъ името и за смѣтка на царското българско правителство, отъ една страна, и италианското въздухоплавателно дружество „Ала Литория“, наричано по-долу съ думата „дружество“, представлявано отъ г-нъ Алмерико Да Сцио, отъ друга страна, се сключи настоящиятъ договоръ.

Предметъ на договора.

Членъ 1.

Българското правителство дава право на дружеството да експлоатира отсѣката надъ българска територия отъ въздушната линия Римъ—Бриндизи—Тирана—Солунъ—София—Букурещъ и обратно. По тая линия дружеството е длъжно да уреди редовни съобщения за пренасяне, срещу заплащане, на пътници, стоки, багажъ, поща и пощенски колетѣ между София и държавитъ, които се обслужватъ отъ тая линия, както и между София и всички други държави, съ които въздушни линии дружеството има връзка.

Това право на експлоатация на горната въздушна линия не изключва правото на българското правителство да дава на използване сѣщата линия и на други дружества и частни лица при условия, каквито държавата намѣри за добре.

Дружеството се задължава да започне преносната служба по линията Римъ—Бриндизи—Тирана—Солунъ—София—Букурещъ най-късно следъ 10 дни отъ деня на влизането на договора въ сила.

Срокъ на договора.

Членъ 2.

Настоящиятъ договоръ се сключва за срокъ отъ една година, смѣтано отъ деня на влизането му въ сила (чл. 38).

Изпълнение на службата.

Членъ 3.

При експлоатацията на договорната въздушна линия дружеството е длъжно да се осяобразява както съ българскитъ закони, така и съ Международнитъ въздухоплавателни конвенции и постановленията на пощенскитъ конвенции.

Съобщения.

Членъ 4.

Дружеството се задължава да поддържа презъ договорния периодъ по линията Римъ—Бриндизи—Тирана—Солунъ—София—Букурещъ редовни съобщения поне три пъти седмично.

Подъ едно съобщение се разбира едно отиване и връщане от Рим—София—Букурещ или обратно.

През зимния сезон дружеството може да преустанови редовната летателна служба въ продължение на много на шест месеца, за което оповестява въ българската преса и уведомява Въздушният на Н. В. войски и българската пощенска администрация.

Разписание.

Членъ 5.

Разписанието за движението на самолетитъ, както и тарифитъ за пренасяне на пътници, багажи и стоки, а така също и евентуалнитъ имъ измѣнения, се съставятъ съ дружеството съ огледъ на общитъ интереси на въздушната линия и българската държава. Разписанията, тарифитъ и измѣненията имъ влизатъ въ сила следъ одобряването имъ отъ командира на Въздушниятъ на Н. В. войски.

Редовното изпълнение на службата по договорната линия ще се контролира отъ органи на Въздушниятъ на Н. В. войски.

Допълнителни летения, вънъ отъ летенията, предвидени въ разписанието, могатъ да се извършватъ при условие, че дружеството предварително ще съобщи за тѣхъ на съответнитъ органи при Въздушниятъ на Н. В. войски. За технически летения дружеството се задължава да иска нарочно разрешение отъ Въздушниятъ на Н. В. войски, съ изключение на случаитъ, когато се изпращатъ самолети, за да осигурятъ редовната служба и връзкитъ върху въпросната линия.

Въ случаитъ, когато същата линия бѣде експлоатирана и отъ други въздухоплавателни предприятия, разписанието за движението и тарифитъ на всички предприятия ще се уреждатъ по взаимно съгласие между тѣхъ.

Въ случай че дружествата не могатъ да дойдатъ до взаимно съгласие, разписанието и тарифитъ ще се съставятъ отъ Въздушниятъ на Н. В. войски, като се взематъ подъ съображение общитъ интереси на българската държава и на заинтересуванитъ предприятия. Така установенитъ разписания и тарифи сѫ задължителни за гореказанитъ дружества.

Пощенска служба.

Членъ 6.

Превозътъ на писма, пратки и пощенски колети отъ и за България, както и отъ и за държавитъ, съ които българската пощенска администрация предварително се е споразумѣла за тая целъ, ще се извършва по силата на нароченъ договоръ между дружеството и българската пощенска администрация.

Персоналъ.

Членъ 7.

Дружеството се задължава да назначава на своитъ административни, технически и пощенски служби въ България само италиански и български поданици.

Съотношението между единитъ и другитъ презъ договорния периодъ ще се определя сѫ заповѣдъ по Въздушниятъ на Н. В. войски, като числото на българскитъ поданици не може да бѣде подъ 80%.

При изчисляването процента на италианскитъ поданици се изключва бордниятъ персоналъ (пилоти, наблюдатели, аеротехници, радиотехници и др.) и постоянния представител на дружеството въ България. Този представител трѣбва да бѣде снабденъ съ пълномощно отъ дружеството и трѣбва да бѣде регистриранъ надлежно като такъвъ, съобразно съ българскитъ закони. Същиятъ представител трѣбва да бѣде отдѣлно физическо лице, а не нѣкое учреждение или друго юридическо лице.

Службата „Завеждащъ експлоатацията на въздушната линия въ България“ трѣбва да се заеме отъ българинъ, запасенъ летець, който да знае италиански или френски езикъ.

Членъ 8.

Назначаването на административния, технически и мощния персоналъ при дружеството въ България ще става само следъ предварително одобрение отъ управлението на Въздушниятъ на Н. В. войски.

Дружеството е длъжно да уволни отъ служба всѣко лице, противъ което Управлението на Въздушниятъ на Н. В. войски би изказало неодобрение. За всѣко уволнение на български персоналъ по свой починъ, дружеството трѣбва да иска предварително съгласието на Въздушниятъ на Н. В. войски.

Членъ 9.

Дружеството се задължава да заплаща на българския административенъ, технически и помощенъ персоналъ на служба въ България извънреднитъ служебни часове, съобразно действащитъ закони въ България.

Членъ 10.

Летящиятъ персоналъ, използванъ по договорната въздушна линия, трѣбва да има нуждитъ професионални качества и да е снабденъ съ всички документи, които се изискватъ отъ Международнитъ конвенции за въздухоплаването. Тѣзи документи трѣбва да се представятъ на българскитъ въздухоплавателни и административни власти, при поискване.

Членъ 11.

Въ случай че дружеството допустне по договорната линия, като борденъ персоналъ: пилоти, наблюдатели, аеротехници, радиотехници и др., които не сѫ италиански поданици, то се задължава да приеме същото число български пилоти, наблюдатели, аеротехници, радиотехници и др., посочени отъ управлението на Въздушниятъ на Н. В. войски. Въ тоя случай българскитъ борденъ персоналъ ще се ползува съ същитъ права, съ които се ползува и другиятъ борденъ персоналъ на дружеството.

Членъ 12.

Дружеството е длъжно да застрахова приетия на служба български борденъ персоналъ въ случай на смъртъ, пълна или частична инвалидностъ при изпълнение на службата. Размѣрътъ на тая застраховка трѣбва да бѣде еднакъвъ съ тоя на италианския борденъ персоналъ на дружеството.

Въздухоплавателенъ материалъ.

Членъ 13.

За да осигури редовни съобщения по договорната въздушна линия — предметъ на настоящия договоръ — дружеството се задължава да постави въ експлоатация достатъченъ брой самолети отъ модеренъ типъ, снабдени съ всички инсталации за сигурностъ, предвидени въ действащитъ международни въздухоплавателни правилници.

Членъ 14.

Въздухоплавателниятъ материалъ, употребяванъ за движение по линията, трѣбва да отговаря напълно на българския законъ за въздухоплаването и на Международнитъ въздухоплавателни конвенции.

Членъ 15.

Поставянето въ движение самолети отъ новъ типъ по договорната въздушна линия за пренасяне на пътници се допуска само тогава, ако съ този новъ типъ сѫ прелетѣли по нѣкоя друга въздушна линия най-малко 100 часа безъ пътници и ако презъ време на тия летения не сѫ установени никакви недостатѣци, което следва да се потвърди съ удостоверение на надлежнитъ официални власти.

Привилегии.

Членъ 16.

За експлоатацията на въздушната линия, предметъ на настоящия договоръ, българското правителство дава право на дружеството да се ползува безплатно съ: 1) мѣстото за кацане на летище София; 2) помощнитъ мѣста по продължение на линията; 3) всички съществуващи инсталации (електрическо освѣтление на въздушнитъ пътници и теренитъ, противопожарни инсталации и пр.), както всички помощни служби (метеорологически, санитарни и пр.), необходими за поддържането на въздушнитъ съобщения. За допълнителна работа, извършвана отъ тия служби, дружеството трѣбва да заплаща при същитъ условия, както и за другитъ чуждестранни дружества, такситъ, предвидени въ действащитъ официални правилници.

Въ кръга на възможното, Въздушниятъ на Н. В. войски ще дадатъ на дружеството, само съ право на ползуване, една достатъчна частъ отъ терена на летището, върху която дружеството ще може да направи за свои нужди необходимитъ постройки, по планове, одобрени отъ Въздушниятъ на Н. В. войски.

Точнитъ граници на това мѣсто ще бѣдатъ определени отъ управлението на Въздушниятъ на Н. В. войски.

Членъ 17.

На дружеството се позволява да се ползува, въ случай на нужда, отъ държавнитъ въздухоплавателни работилници, срещу заплащане на костюмитъ цени.

Необходимитъ поправки ще се извършватъ отъ персонала на казанитъ работилници въ кръга на тѣхната възможностъ.

Въздушнитъ на Н. В. войски — отдѣление гражданско въздухоплаване — ще издаватъ, при поискване, на пилотитъ на дружеството, които облитатъ договорната линия, свидетелства за самоличностъ, при представянето на които ще имъ се оказва помощъ и съдействие отъ страна на военнитъ и административни власти и ще имъ се дава предимство при използването на телеграфнитъ и телефоннитъ мрежи въ страната.

Членъ 18.

Презъ цѣлото времетраене на настоящия договоръ, дружеството се освобождава отъ всѣкакви данъци, бери и такси, каквито се събиратъ въ България, съ изключение на гербовия налогъ.

Членъ 19.

На дружеството се дава право да внася и изнася безъ заплащане на мито и на каквито и да било други данъци, бери и такси, всички самолети, мотори, запасни части (включително и запаснитъ мотори), горивни и смазочни материали, всички предмети, необходими за екипировката и поддържането на самолетитъ, както и всички други материали, опаковка, съдове за горивни и смазочни материали, средства за превозъ и рекламни материали, които Въздушнитъ на Н. В. войски — отдѣление гражданско въздухоплаване — намѣрятъ необходими за експлоатацията на договорната въздушна линия.

Внесенитъ безъ мито материали се съхраняватъ въ нароченъ магазинъ подъ надзора на митнишката властъ, която заедно съ органитъ на Въздушнитъ на Н. В. войски ще упражнява контролъ върху изразходването имъ съгласно правилника за упражняване контролъ върху безмитно внасянитъ и изнасянитъ материали отъ въздухоплавателнитъ дружества („Държавенъ вестникъ“, брой 32, отъ 11 май 1934 г.).

Привилегировани превози.

Членъ 20.

Презъ договорния експлоатационенъ срокъ дружеството дава на разположение на Въздушнитъ на Н. В. войски десетъ безплатни въ всѣко отношение билети за пътуване (стиване и връщане) на служители отъ Въздушнитъ на Н. В. войски по линията София—Солунъ—Тирана—Бриндизи—Римъ и по два билета месечно по линията София—Букурещъ.

Пътниците, които заплащатъ билетитъ си, иматъ предимство. Това предимство, обаче, не може да забави пътуването на горепоменатитъ служители съ повече отъ следващото летене.

Въздушнитъ на Н. В. войски изискватъ безплатнитъ билети за пътуване най-малко три дни преди датата на възнабвяването пътуване.

Дружеството е длъжно да пренася при всѣко летене по цѣлата договорна линия безплатно до 10 кгр. официални колети, като всѣки последващъ килограмъ, до 50 кгр. общо, се заплаща 50% отъ тарифата.

Членъ 21.

Българското Министерство на външнитъ работи и българскитъ легации въ Римъ и Букурещъ могатъ да отправятъ безплатно помежду си съ всѣки самолетъ колети, които не ще иматъ по-голъма тежестъ отъ 10 кгр. Българското Министерство на външнитъ работи и българскитъ легации въ Римъ и Букурещъ иматъ сжщо право и на по едно безплатно летене за отиване и връщане между София и Римъ или обратно и между София и Букурещъ или обратно единъ пътъ въ месеца. Тия безплатни летения ще се използватъ за превозъ на нарочнитъ куриери на българското Министерство на външнитъ работи и на казанитъ български легации, като всѣки куриеръ може да носи съ себе си толкова багажъ, колкото е позволено на всѣки пътникъ да пренася безъ таксуване. Тия пътуващи български куриери се считатъ осигурени като всички пътници, и таксата, която се плаща по осигуровката, е въ тежестъ на дружеството.

Гаранции.

Членъ 22.

Въ срокъ отъ 30 дни следъ влизане въ сила на настоящия договоръ, дружеството е длъжно да предаде на Въздушнитъ на Н. В. войски удостоверение отъ Българската народна банка, отъ което да се вижда, че дружеството е внесло въ Българската народна банка на името на Въздушнитъ на Н. В. войски една сума отъ 100.000 л., съ която Въздушнитъ на Н. В. войски могатъ да разполагатъ въ всѣко време, за заплащане на евентуално причинени щети, за плащане на евентуално предписани обезщетения на пощенската администрация и за заплащане на глоби.

Следъ изразходването на частъ отъ тая сума, дружеството е длъжно да попълни веднага тая сума пакъ до 100.000 л.

Освенъ това, дружеството е длъжно да внесе друга сума отъ 200.000 л., която ще служи като гаранция за изпълнението на настоящия договоръ. Внасянето на тая сума може да стане по желанието на дружеството съ банковото удостоверение, издадено отъ солидна, одобрена отъ Въздушнитъ на Н. В. войски банка, която да поеме предъ Българската народна банка гаранцията отъ 200.000 л.

Горнитъ гаранции се освобождаватъ и връщатъ на дружеството, ако въ течение на четири месеца следъ изтичането на договорния срокъ не последватъ рекламации за обезщетение или неустойка.

Технически контролъ.

Членъ 23.

Държавата има право да контролира състоянието на всички самолети, мотори, запасни части и материали, които се употребяватъ отъ дружеството за експлоатацията на договорната линия. За тая целъ дружеството дава свободенъ достъпъ на техническитъ органи на Въздушнитъ на Н. В. войски до всички самолети и помѣщения и дава нуждитъ пояснения.

Ако техническиятъ контролъ бжде свързанъ съ евентуални разноски, последнитъ сж за смѣтка на дружеството.

Административенъ контролъ.

Членъ 24.

Дружеството е длъжно да представи на Въздушнитъ на Н. В. войски своя уставъ, списъкъ на лицата отъ управителния съветъ, както и списъкъ на административния, техническия и помощния персоналъ, който ще работи въ България. Освенъ това, то е длъжно да представи списъкъ съ регистрационнитъ белези и техническитъ характеристики на всички самолети, които ще се употребяватъ по договорната линия, и списъкъ на екипажитъ имъ.

За всички промѣни: въ дружествения уставъ, въ състава на управителния съветъ, въ бордниятъ персоналъ по договорната линия, въ административния, техническия и помощния персоналъ, който ще работи въ България, а така сжщо и за всички промѣни въ материала, употребяванъ по договорната въздушна линия, дружеството ще съобщава на Въздушнитъ на Н. В. войски.

Следъ изтичането на всѣки летателенъ сезонъ, дружеството представя на Въздушнитъ на Н. В. войски отчетъ за движението на договорната линия въ техническо и търговско отношение.

Административниятъ контролъ въ България ще се упражнява отъ представители на Въздушнитъ на Н. В. войски.

Членъ 25.

Ръководнитъ органи на дружеството въ България и екипажитъ на самолетитъ иматъ право на безплатна паспортна виза, валидна за договорния срокъ.

Наказания.

Членъ 26.

Независимо отъ наказанията, на които подлежи дружеството и неговитъ служащи, съгласно закона за въздухоплаването, закона за митницитъ и другитъ закони въ страната, държавата може да налага на дружеството глоби въ размѣръ отъ 500 до 5.000 л., за несъблюдаване и нарушаване наредбитъ на Въздушнитъ на Н. В. войски.

Членъ 27.

Нарушенията по предшествувания членъ се установяватъ съ актове отъ надлежните държавни органи, а глобитъ се налагатъ отъ съответния министъръ, съобразно съ установените нарушения.

Членъ 28.

Въ случай че настоящиятъ договоръ бѣде нарушенъ отъ персонала, който служи въ България, дружеството е длъжно да отзове, по искане на Въздушните на Н. В. войски, виновните чиновници — италиански поданици, и да уволни виновните чиновници — български поданици.

Унищожение на договора.

Членъ 29.

Освенъ предвидениятъ въ чл. 26 глоби, съответниятъ министъръ има право, при много сериозно нарушение, да унищожи договора, безъ дружеството да може да изяви каквито и да било претенции за обезщетение. Унищожаването на договора може да стане съ мотивирана заповѣдъ на съответния министъръ и влѣче следъ себе си конфискуване, въ полза на Въздушните на Н. В. войски, на внесената съгласно чл. 22, алинея трета, гаранция.

Членъ 30.

Въ случай че дружеството прекъсне движението по договорната линия въ продължение на повече отъ всичко 10 дни презъ договорния периодъ на експлоатацията, безъ да е възпрепятствувано отъ непреодолима сила, договорътъ се счита унищоженъ по право, безъ предварително предизвестие, и съответната гаранция се конфискува въ полза на Въздушните на Н. В. войски.

Заявяването и представянето на доказателствата за настѣпването на непреодолима сила трѣбва да стане въ 15-дневенъ срокъ отъ датата на появяването ѝ.

Членъ 31.

Въ случай на унищожаване на настоящия договоръ, съгласно предидущите членове, дружеството е длъжно веднага да преустанови движението по договорната линия и да опраздни въ петнадесетдневенъ срокъ всички помѣщения, използвани отъ него въ летище София.

Общи наредби.

Членъ 32.

Презъ цѣлата си дейность на българска територия, дружеството ще се подчинява на всички закони и наредби, които сѣ въ сила въ страната. За случаите, които не сѣ предвидени въ българските закони, сѣ мѣрдавени постановленията на международните въздухоплавателни конвенции.

Членъ 33.

Всички отношения на дружеството съ българските власти ще ставатъ чрезъ Въздушните на Н. В. войски — гражданско въздухоплаване. По отношение на службата за пощенския прѣносъ, тия сношения ще ставатъ направо съ Главната дирекция на българските пощи, телеграфи и телефони.

Членъ 34.

Българскиятъ езикъ е задължителенъ при сношаването на дружеството съ всички български власти.

Освенъ това, на българска територия дружеството се задължава:

а) да си служи съ български езикъ при напечатването на разписания, проспекти, тарифи, обявления и реклами, а така също и за надписите съ предупреждения, отправени къмъ пътниците;

б) да постави въ всички свои помѣщения и самолети предупреждения, наставления и правилници за публиката, напечатани на български езикъ.

Членъ 35.

При злополука по договорната линия на българска територия, дружеството се задължава да представи на Въздушните на Н. В. войски веднага подробенъ отчетъ, а така също и да осведоми мѣстните власти за произвеждане на анкета.

Ако злополуката е станала вънъ отъ границите на България и при нея сѣ пострадали български поданици или

длъжно да препрати незабавно на Въздушните на Н. В. войски завѣренъ преписъ отъ протокола, съставенъ отъ съответните власти.

Членъ 36.

Всички разноски по изпълнението на този договоръ, по организацията, функционирането на службата и контролата оставатъ за смѣтка на дружеството, което, обаче, се освобождава отъ плащането на гербъ и другите такси по сключването на настоящия договоръ.

Членъ 37.

Всички спорове между българската държава и дружеството, по прилагане на настоящия договоръ, се разрешаватъ отъ българските сѣдилища.

Членъ 38.

Настоящиятъ договоръ влиза въ сила отъ деня на подписването му.

Членъ 39.

Настоящиятъ договоръ се състави въ два екземпляра — по единъ за всѣка страна.

В. Т. Бойдевъ, генералъ-майоръ
Командиръ на Въздушните на Н. В. войски.

Алмерико Да Скио
Пълномощенъ представителъ на италианското въздухоплавателно дружество „Ала Литория“.

Председателствуващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ решението за одобряване договора, сключенъ на 15 августъ 1941 г. съ италианското въздухоплавателно дружество „Ала Литория“ — анонимно дружество — Римъ, за отдаване на експлоатация отсѣката надъ българска земя отъ въздушната линия Римъ—Бриндизи—Тирана—Солунъ—София—Букурещъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на следната точка трета отъ дневния редъ: **Одобрение на предложението за одобрение на XXIII постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 септемврий 1941 г., протоколъ № 156, относно допускане на добитъка на населението отъ Рилородопския и Пиринския краища на зимна горска паша въ Западна Тракия и Източна Македония на равни начала съ добитъка на мѣстното население и за упазване на горите отъ опожаряване.**

Моля г-на докладчика да прочете предложението.

Докладчикъ Димитъръ Марчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобрение на XXIII постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 септемврий 1941 г., относно допускане на добитъка на населението отъ Рилородопския и Пиринския краища на зимна горска паша въ Западна Тракия и Източна Македония на равни начала съ добитъка на мѣстното население за упазване на горите отъ опожаряване.

Г-да народни представители! Единъ голѣмъ въпросъ, за подобрението на скотовѣдството въ Рилородопския и Пиринския краища, е зимното изхранване на добитъка.

Въ миналото, преди свѣтовната война, добитъкътъ на населението отъ Рилородопския и Пиринския краища слязаше, следъ настѣпването на есента, отъ високопланинските пасища на Родопите, Рила и Пиринъ и се отправяше къмъ Бѣломорието, където презъ зимата, поради благоприятните климатически условия, използваше наличната зимна горска паша. Така съществуваше съгласуване между мѣстната паша въ тия наши планини и зимната паша въ Бѣломорието. Това имаше за послѣствие засилване на скотовѣдството и най-вече на овцевѣдството въ Рилородопския и Пиринския краища.

Следъ свѣтовната война, когато бѣхме лишени отъ Бѣломорието, развитието на скотовѣдството въ Рилородопския и Пиринския краища се спъна, поради затрудненията за зимното изхранване на добитъка.

Днесъ, когато Западна Тракия и Източна Македония сѣ отново български, изгледите за съгласувано използване на лѣтната паша въ високопланинските и горските пасища на Родопите, Рила и Пиринъ — отъ една страна, и на зимната горска паша въ Бѣломорието — отъ друга, сѣ налице.

Обаче, предвидъ на това, че въ Бѣломорието мѣстното население притежава много голѣмъ брой кози, които из-

паша, и че съответните текстове на закона за горите и на закона за високопланинските и горските пасища дават предимство на местното население при използването на горската паша, населението от Рилородопския и Пиринския краища ще бъде поставено в невъзможност да придвижва на юг своя добитък, ако въпросът не се уреди с особено законодателно решение. Това се налага още повече, като се има предвид инородният произход на населението в Бълморие.

От друга страна, сведенията, с които Министерството на земеделието и държавните имоти разполага, говорят за това, че у местното население от Бълморие съществуват навици да създава нови пасища чрез преднамерено опожаряване на храстите и насажденията, което може да причини големи щети на горите.

Като имате предвид гореизложеното, моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате в текущата сесия приложеното проекторешение, с което се урежда въпросът за допускане на добитъка на населението от Рилородопския и Пиринския краища на зимна горска паша в Бълморие.

Гр. София, октомври 1941 г.

Министър на земеделието и държавните имоти:
Д. Кушев

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение на XXIII постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 19 септември 1941 г., протокол № 156, относно допускане на добитъка на населението от Рилородопския и Пиринския краища на зимна горска паша в Западна Тракия и Източна Македония на равни начала с добитъка на местното население и за упазване на горите от опожаряване.

Въ областта, ограничена от изток с р. Марица, от запад с р. Струма, от север с старата българо-гръцка граница и от юг с Бъло море, се допуска зимна горска паша за добитъка на жителите от Рилородопския и Пиринския краища на равни начала с този на местното население. При недостиг на пасищна площ, комисията по чл. 10 от закона за високопланинските и горските пасища решават, кой добитък следва да се изключи, без да се прави разлика между местно население и рилородопско и пиринско население.

Ако собствениците на добитък или техните пастири, преднамерено или по небрежност, предизвикат пожар в горско пасище или в гора в горезначената област, то добитъкът им веднага се отстранява от горската паша по административен ред, а собствениците се лишават завинаги от ползуване на горска паша. Това наказание се налага независимо от наказанието по чл. 164 от закона за горите, в връзка с членове 384 и 387 от наказателния закон.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване. Които приемат проекторешението за одобрение на XXIII постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 19 септември 1941 г., протокол № 156, относно допускане на добитъка на населението от Рилородопския и Пиринския краища на зимна горска паша в Западна Тракия и Източна Македония на равни начала с добитъка на местното население и за упазване на горите от опожаряване, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на следната точка, четвърта, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за Висше училище за тълесно възпитание.

Г-да народни представители! Предвид на това, че законопроектът е доста дълъг, моля да се съгласите при доклада да бъдат прочетени само мотивите към него.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика на комисията по Министерството на народното просвещение да прочете само мотивите към законопроекта.

Докладчик Марко Сакарски: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за Висше училище за тълесно възпитание.

Г-да народни представители! Известно ви е, че в последните две десетилетия управниците и педагозите обърнаха особено внимание на обучението по тълесно

възпитание в нашите училища и че обучението по този предмет се модернизира из основа. Наред с това седмичните часове по тълесно възпитание се увеличиха от един до два, а въ освободените през 1941 г. земи, съ оглед на местните условия, за известно време, те ще бъдат три. Редно беше едновременно с модернизирани на обучението по тълесно възпитание да се създаде и нарочен институт за подготовка на учители както за гимназиите, така и за учителските институти, за областните училищни инспекции и за специалните сръдни училища. Доскоро условията и възможностите на страната не позволяваха да се отговори на тази нужда. Днес, обаче, решението на този назръл въпрос не бива да се отлага повече. Не може и занаятът въ поменатите по горе училища и учреждения да останат само девет редовни гимназиални учители — четири мъже и пет жени — т. е. лица, свършили специална школа по тълесно възпитание, нагодена според съвременните изисквания. Не може — както е сега — въ някои специални сръдни училища, поради липса на учители, обучението по тълесно възпитание да не бъде застъпено. От друга страна, при модерните начала, върху които е сложено днес обучението по тълесно възпитание — като значителен фактор за здравето, дисциплината и възпитанието на училищата младеж — то може да разреши задачите, които са му поставени, и да се осмисли от тях само съвременно подготвени учители.

Г-да народни представители! Може би ви е известно още, че, поради особеното значение на обучението по тълесно възпитание, всички наши съседи — излишно е да отиваме по далече — имат вече свое училище за подготовка на учители по тълесно възпитание. Дори въ зората на съществуването си, свое училище има и най-младата държава въ Европа — Хърватско.

Днес, когато на България предстои нова историческа роля, обучението по тълесно възпитание не може да се изостави назад. То трябва да върви въ крак с общия напредък и съвкупното развитие на страната. И, следователно, едно училище за подготовка на учители по тълесно възпитание е повече от необходимо. На тази именно необходимост иде да отговори законопроектът, който предлагам на вниманието ви. Той е изработен, като се е държала добра сметка за нашите условия. Така, например, всички възпитаници на бъдещето училище са задължени да добият втора и, когато е необходимо, и трета специалност въ Университета и академията. Все съ оглед на икономии и на схващането на модерната педагогика — че учителят трябва да владее колкото се може повече предмети, за да бъде по-често въ допир с учениците си — възпитаници на Университета и на Музикалната и художествена академия ще могат да добият втора и трета специалност въ Висшето училище за тълесно възпитание.

Г-да народни представители! Изтъквайки основните подбуди, които налагат да се създаде наше, българско Висше училище за тълесно възпитание, моля ви, ако споделяте разбиранията ми, да гласувате за проекта.

София, 25 септември 1941 г.

Министър-председател, министър на народното просвещение:
Б. Филев.

(Ето текстът на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

За Висше училище за тълесно възпитание.

І. Основни разпоредби.

Чл. 1. Основава се Висше училище за тълесно възпитание съ седище въ гр. София; то е юридическа личност.

Чл. 2. Училището се намира под върховния надзор и под върховното ръководство на Министерството на народното просвещение.

Чл. 3. Целта на училището е:

- а) да дава висше образование по тълесно възпитание;
- б) да проучава и да насочва научно развитието на тълесното възпитание въ страната;
- в) да насажда сръд българския народ тълесна култура и да задълбочава нравствения и държавно-гражданското възпитание.

II. Устройство.

Чл. 4. Въ училището се изучават следващите теоретически науки, разпределени въ четири катедри, и следващите практически предмети, разпределени въ пет групи

1. Здравни науки — анатомия, биология, антропология, физиология и физиология на тълесните упражнения, хигиена и хигиена на тълесните упражнения, първа медицинска помощ, изправителна гимнастика и масажи — една катедра.

2. Тълесно възпитание — история на тълесното възпитание, теория на тълесните упражнения, методика на тълесните упражнения (съ практика) — една катедра.

3. Общо възпитание — българознание (съ оглед на държавно-гражданско възпитание, български език и литература, българска история и отечествена география, българска култура и бит — съ устни и писмени упражнения), обща психология и психология на тълесните упражнения и на отделните възрасти, обща педагогия и възпитание чрез тълесни упражнения — една катедра.

4. Организация на тълесното възпитание — съвременна организация на тълесното възпитание въ света, законодателство въ връзка съ организациите за тълесно възпитание, организацията „Бранник“, правилнознание, познания по организиране на станове, лъговища, детски игрища, излети, събори, състезания и др., строеж и уредба на мѣста за упражняване, пособия за тълесни упражнения — една катедра.

5. Обща тълесна подготовка, специална и земна гимнастика, игра на уреди, вдигане тежести, музика, хора, танци и скициране — една група.

6. Лека атлетика и игри — една група.

7. Воден спорт, зимен спорт, планинарство, полски срѣжности и игри, моделно строителство, безмоторно лѣтене — една група.

8. Борба, бокс, фехтовка, джиу-джици, стрелба — една група.

9. Чужд език (по избор) — нѣмски, френски, английски или италиански — една група.

Забележка. По нѣкои предмети, въ допълнение на редовните практически занимания, се уреждат и тренировачни курсове.

Чл. 5. Нови катедри и групи предмети се откриват само по законодателен ред, а нови отделни предмети се въвеждат по решение на академическия съвет съ одобрение на министерството.

Чл. 6. Обучението по теоретичните науки и по практическите предмети се води по учебен план, изработен от академическия съвет и одобрен от министерството.

Чл. 7. За нуждите на обучението при училището, съ съдействие на университета „Св. Климент Охридски“ Дирекцията на народното здраве и „Бранник“, се уреждат научни институти, сборки по анатомия, физиология, антропология и хигиена, кабинети, библиотека, както и салони, игрища, басейни, стрелбища, работилници, пансиони за девичи и за младежи и други.

Чл. 8. Съ разрешение на Министерството на народното просвѣщение, училището урежда нарочни курсове за подготовка на ръководители по тълесно възпитание въ различните организации, за учител-лѣкари, за спортни лѣкари, за опрѣсняване на познанията на учителите по тълесно възпитание, за опознаване военни лица съ тълесното възпитание и при други случаи, които по преценка на министерството се окажат необходими.

Курсоветъ за подготовка на ръководители по тълесно възпитание се уреждат, както следва:

а) за различните организации — по искане на организацията „Бранник“.

б) за учители-лѣкари, за спортни лѣкари и за опрѣсняване на познанията на учителите по тълесно възпитание — по искане на министъра на народното просвѣщение,

в) за опознаване на военни лица — по искане на министъра на войната.

г) за всички други случаи — по искане на министъра на народното просвѣщение.

Чл. 9. Възпитаниците на училището следват задължително за втора специалност четири семестра въ физико-математическия или историко-филологическия факултет на университета „Св. Климент Охридски“, въ Музикалната или въ Художествената академия — на общо основание, като полагат и съответните изпити.

Студенти отъ физико-математическия и историко-филологическия факултет на университета „Св. Климент Охридски“ и отъ Музикалната или Художествената академия могат да следват на общо основание тълесно възпитание въ продължение на четири семестра въ училището, за да добият втора или трета специалност, като полагат и съответните изпити.

Чл. 10. Общата административна служба въ училището се извършва отъ секретарь, който е началник на цѣлата канцелария.

Чл. 11. Смѣтките се водят отъ контрольоръ по отчетността, съ нужното число служители.

III. Управление.

Чл. 12. Прѣкото управление на училището се повѣрѣва на академическия съвет, начело съ директоръ. Директорът е по право представител на училището и председател на академическия съвет.

Той се избира отъ съвета между редовните професори за три години въ края на м. юний всѣка трета година и се утвърждава съ заповѣд на министъра на народното просвѣщение; едно и сѣщо лице може да се преизбира.

Директорът привежда въ изпълнение решенията на академическия съвет и упражнява надзоръ върху всички служби и действия въ училището. Той назначава изпитни и други комисии, които председателствува — самъ или съ свой замѣстникъ.

Когато директорътъ отсъствува, замѣства го съ всички негови права и длѣжности поддиректорът.

Чл. 13. Академическия съвет се състои отъ директора и академическия персонал (чл. 16, буква „а“) безъ частните доценти.

Когато се решаватъ въпроси, имащи връзка съ основните начала на организацията „Бранник“, въ съвета участва и главниятъ ръководител на „Бранник“.

Чл. 14. Съветът, който се свиква на заседание отъ директора, обсъжда и решава общи въпроси, относно развитието и напредѣка на училището, изработва правилници, учебен план и програми, произнася се по произведени състезания и по повишения на преподавателския персонал, упражнява общъ надзоръ върху учебната работа, взема решения за откриване на нови катедри и на групи предмети и за въвеждане на нови отделни предмети, избира и препорѣчва на министерството за назначаване помощен персонал и лѣкарь, определя броя на студентите, взема решения за нуждите на библиотеката, музея, институтите, за уреждане на нарочни курсове, за печатни издания, управлява училищните имущества, грижи се за усѣха и поведението на студентите, утвърждава и прилага дисциплинарни наказания, грижи се за подобрене на условията за преподаване и определя ръководители на класоветъ, въ края на всѣка учебна година съставя изложение за положението на училището и изработва до края на м. августъ бюджетопроекта за следната бюджетна година, който представя на министъра на народното просвѣщение, определя единъ отъ преподавателите за завеждащъ практическите занимания.

Въ началото на всѣка учебна година академическия съвет избира изъ своята срѣда постоянни комисии: за учебните продукции и обществените прояви, за фондоветъ, за редактиране на годишника на училището, за печатни издания и други.

Чл. 15. Решенията на академическия съвет сѣ законни, когато съществуватъ повече отъ половината членове и когато сѣ взети съ мнозинство. При изборъ състезание, повишение или наказание на членове на академическия и помощен персонал гласуването е тайно.

IV. Личенъ съставъ.

Чл. 16. Личниятъ съставъ на училището се състои отъ: а) академически персонал: редовни професори, извънредни професори, редовни доценти и частни доценти — за катедрите и преподаватели — за групите практически предмети;

б) помощен персонал: учители, асистенти и лектори и в) административен персонал: секретарь, лѣкарь, касиеръ, контрольоръ по отчетността, домакинъ, управители на пансионите за девичи и младежи и нужното число технически лица, писари и прислужници.

Чл. 17. Редовните професори сѣ титуляри на катедра, а преподавателите — на група практически предмети. Титулярите преподаватъ единъ или повече отъ съответните теоретически науки или практически предмети и се грижатъ за правилното обучение по останалите.

Чл. 18. При всѣка катедра или група практически предмети, освенъ титуляра, може да има и другъ академически и помощен персонал, чийто брой се определя отъ академическия съвет и се одобрява отъ министъра на народното просвѣщение.

Чл. 19. Редовни професори, извънредни професори, редовни доценти, частни доценти и преподаватели могатъ да бждатъ лица съ съответно висше образование и съ

доказана научна и практическа дейност, препоръчани от академическия съвет след състезание и одобрени от министъра на народното просвещение. Редовните и извънредните професори, редовните доценти и преподавателите се назначават със указ по представяне на министъра, а частните доценти се назначават със заповед от министъра.

Чл. 20. Когато някоя катедра или група практически предмети се освободи, академическият съвет обявява състезание.

Въ състезанието за титуляр на катедра могат да вземат участие при еднакви условия извънредни професори, редовни и частни доценти и лица извън академическата сграда, отличили се със научни трудове, а за титуляр на група практически предмети пакъ при еднакви условия — учители, асистенти, лектори и лица извън помощния персонал.

Въ случай че при състезанието за катедра не се окаже подходящо лице за редовен професор, обявява се състезание за извънреден професор или за редовен доцент, който временно заема катедрата. Ако някое от обявените състезания не се състои, академическият съвет поканва, със одобрение на министъра, подходящо лице да заведе временно катедрата, като частен доцент.

Чл. 21. Редовните доценти, след като прослужат пет години въ училището, чрез състезание могат да бъдат повишени въ извънредни професори.

Чл. 22. При състезанията за редовни и извънредни професори се оценява цялата научна и педагогическа дейност на кандидатите и научните им трудове, а при състезанията за редовни доценти, частни доценти и преподаватели се оценява научната и педагогическа дейност на кандидатите и представен нарочен научен труд.

При състезания за преподаватели, без състезанията по групата чужди езици, се оценяват още практическата дейност и личните телесни качества на кандидатите.

Оценката се извършва със обосновани писмени доклади от две лица от същата или сходна специалност, избрани между членовете на академическия съвет. Най-малко единият от двата доклада трябва да е положителен.

Когато се получи равногласие, гласуването се повтаря въ следващото заседание, при което, ако се получи пакъ равногласие, смът се, че кандидатът губи избора.

Гласувалите съ били или недействителни бюлетени се смът присъствували въ заседанието.

Кандидатът се смът избран, ако гласувалите положително за него съ повече от половината от присъствувалите.

Чл. 23. Лица, които съ известни съ научни трудове, могат да бъдат поканени от академическия съвет, със одобрение на министъра, да четат лекции по специалността си като частни доценти. Тъ се назначават от министъра със заповед.

Чл. 24. Асистентите трябва да имат съответно висше образование; тъ се посочват от титулярите на катедри или на група практически предмети, одобряват се от академическия съвет съ тайно гласуване и се назначават със заповед от министъра.

Чл. 25. Учителите трябва да имат права на редовни гимназисни учители. Тъ се назначават при катедрите и при групите практически предмети съ заповед на министъра, по предложение на титулярите на катедри или на групи практически предмети, одобрено от академическия съвет.

Чл. 26. За да се даде възможност на членовете на академическия и на помощния персонал да се усъвършенствуват, министърът, по препоръка на академическия съвет, може да ги командирова въ странство съ право на пътни пари. Командираните запазват мѣстата и старшинството си.

Чл. 27. За лектори се назначават, по препоръка на академическия съвет, съ заповед на министъра, лица съ или без висше образование, но съ технически познания, практическа вещина и опитност.

Чл. 28. За лѣкаръ на училището се назначава съ заповед на министъра, по предложение на академическия съвет, лице, което има доказан интерес и познания по спортна медицина; лѣкарът завежда и медицинската станция при училището.

Чл. 29. Секретарът се назначава по предложение на академическия съвет от министъра на народното просвещение, контролорът по отчетността — от министъра на финансите, а останалият административен персонал — от директора.

Секретарът трябва да има висше образование, а касиерът — висше търговско образование.

Чл. 30. За провинения членовете на академическия и на помощния персонал се наказват дисциплинарно от академическия съвет по писмен доклад на тричленна комисия, назначена от съвета. Един дисциплинарен правилник, изработен от съвета и одобрен съ заповед на министъра, определя реда, начина и степените на наказанията.

Административният персонал се наказва, съгласно съ закона за държавните служители, от лицата, които го назначават.

Чл. 31. Академическият, помощният и административният персонал въ училището се уволнява по същия ред, по който се назначава.

Чл. 32. Редовните професори се освобождават от длъжност, когато навършат 60 години, а извънредните професори, редовните и частните доценти — 55 години, като и едините и другите запазват всичките си права за научна работа въ училището.

Преподавателите, след като навършат 45-годишна възраст, се освобождават от училището. Онѣзи, които имат права на редовни гимназисни учители, се назначават на свободни мѣста за постоянно въ София, безъ състезание.

V. Учение и изпитъ.

Чл. 33. Учението въ училището трае четири години — осем полугодия.

Учебната година започва на 15 септември и завършва на 14 септември следната година, а учебните занятия се прекратяват на 1 август.

Чл. 34. Преподаванията въ училището стават по нарочен разпис на семестри.

През време на следването студентите участвуват задължително въ два курса по ски, въ един курс по воден спорт, въ един стан, както и въ практически упражнения, предвидени за различните теоретически предмети.

Чл. 35. Учебната година се приключва съ изпитъ, а пълният курс се завършва съ заключителен теоретически и практически изпитъ по задължителните предмети и по практическия предмет, избран за специалност, и съ научна писмена дипломна работа.

Лицата, завършили успешно училището, получават диплома, въ която се отбелязва общият успех и успехът по специалността, както и успехът на втората и третата специалност.

Чл. 36. Размѣрът на учебните, изпитните, пансионните и други такси, както и размѣрът на лекторското възнаграждение, се определя всѣка година въ бюджета на държавата.

Въ учебните такси се включват и сумите за задължително училищно облѣкло и застраховка.

Освобождават се от учебна такса студентите, чиито родители съ признати от общините за бедни и имат общ успех добър (4). Студентите, добили право на облекчения по други закони, се ползват съ тия облекчения и въ училището.

Чл. 37. Лицата, завършили Висшето училище за телесно възпитание, се ползват съ правата на завършили висше учебно заведение.

VI. Студенти.

Чл. 38. Броят на студентите се определя въ края на всѣка учебна година от академическия съвет и се одобрява от Министерството на народното просвещение.

Чл. 39. Въ училището постѣпват съ приемен изпитъ и след медицински преглед младежи и девичи, завършили гимназия и не по-възрастни към 15 септември на съответната учебна година от 23 пълни години за младежите и 21 пълни години за девичите. Всички възпитаници на училището задължително живѣят въ училищните пансиони.

Завършилите Ш. З. О. при равни условия се предпочитат, като не се подлагат на приемен изпитъ, а само на медицински преглед.

Не могат да бъдат студенти лица, които заемат държавна, държавно-автономна или общинска служба, съ изключение на служители, изпратени въ училището като държавни стипендианти.

Ако впоследствие се установи, че някой студент е нарушил постановленията на предходната алинея, семестрите му се унищожават административно, а ако е получил диплома, последната се унищожава служебно, като актът за унищожението се обнародва въ „Държавен вестник“.

Чл. 40. Въ кръга на задачите на училището студентите могат да образуват академически сдружения, съодобрение на академическия съвет.

Чл. 41. Студентите, завършили училището и отличили се със успех и трудолюбие, могат да се изпратят, по препоръка на академическия съвет, от Министерството на народното просвещение, или от други министерства, въ чужбина за усъвършенствване.

Чл. 42. По препоръка на академическия съвет Министерството на народното просвещение може да отпуска помощи или стипендии на даровити бедни студенти.

VII. Дисциплина.

Чл. 43. Студентите са длъжни да посещават редовно записаните лекции и практически упражнения. За три неизвинени отсъствия по теоретическите или практическите занятия, семестърът не се завършва.

Чл. 44. За нарушение на закона и правилниците студентите отговарят дисциплинарно пред академическия съвет.

Никой студент не може да бъде наказан, преди да даде писмени или устни обяснения.

Чл. 45. За провинения от общ характер студентите отговарят пред законите на страната, като всички български граждани, но подлежат и на дисциплинарно наказание до толкова, до колкото провиненията ги засягат като студенти и се отразяват зле върху името на училището.

Чл. 46. Когато академическият съвет намъри за необходимо, може да реши да се преустановят изцяло или отчасти лекциите. Това решение влиза в сила, след като бъде одобрено от министъра на народното просвещение.

VIII. Издръжка и общи разпоредби.

Чл. 47. Висшето училище за телесно възпитание се издържа от суми, предвидени по бюджета на Министерството на народното просвещение.

Чл. 48. Подробеност по обучението, изпитите, вътрешния ред, дисциплината, дисциплинарите наказания на студентите, устройството и управлението на разните фондове, сбирките, институтите и др. се уреждат със общ правилник, изработен от академическия съвет и утвърден със указ.

Чл. 49. Училището има свой закрилник и свой праздник, които се определят от академическия съвет.

IX. Преходни наредби.

Чл. 50. Първите четири редовни професори — по един за всяка катедра — и един преподавател се избират по установения в тоя закон ред от комисия, въ състав: титулярите на катедрите по физиология, биология и педагогия — всички от университета „Св. Климент Охридски“, назначени със заповед на министъра. Един от избраните редовни професори и преподаватели трябва да има висше медицинско, един — висше педагогическо образование и останалите трима — висше образование по телесно възпитание. Срокът за представяне на научните трудове е един месец, смятан от деня на обявяване на състезанието. След представяне на трудовете комисията се произнася най-късно въ двумесечен срок.

Един от четирмата редовни професори се назначава от министъра на народното просвещение за директор, а всички избрани съставят първия академически съвет.

Първите назначени пет лица поемат управлението и полагат грижи за назначаване на останалия персонал за изработване на учебния план и програми, и изобщо да поставят въ действие всички постановления на този закон.)

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата народният представител г-н Лазар Попов.

Лазар Попов: (От трибуната) Г-да народни представители! Предлаганият ни законопроект представлява първата решителна крачка за поставяне телесното възпитание у нас на научни основи. Същевременно той е и един подготовителен етап за основна промяна въ нашата учебно-възпитателна система. Учителите по телесно възпитание, подготвяни за въ бъдеще въ срок от три или четири години въ Университета, ще спрат потока

от обвинения срещу спорта и телесното възпитание, тъй като под тяхното вещо ръководство младежта ще укрепва физически, без да изпада въ крайности и увлечения, на каквито бяхме свидетели напоследък и които са тъй присъщи на младежката психика и възраст.

Контрол и компетентно ръководство — ето кое е първото и главно условие, за да съществува полезно телесно възпитание. Не веднаж ние сме убеждавали обществото, че спортът и науката вървят ръка за ръка и един без друг са немислими. Не веднаж, обаче, ние сме били осмивани за това становище. Невежи или ретрогради са отричали въобще нуждата от телесно възпитание, виждайки погрешно пътя на младежта. Спорелите, пътят на младежта минава само през класната стая, учебниците и книгите. И телесното възпитание или гимнастиката бяха последната грижа, удоволствието или луксът, и затова много често нищожните часове по гимнастика биваха замъняни с друг учебен предмет. И до днес въ много училища липсват учители по телесно възпитание, затова няма и обучение.

Вече е почти безспорно, че както всички други училищни дисциплини, така и телесното възпитание трябва да бъде поставено на научни основи. То е приложената въ действителност физиология, хигиена, анатомия, биология и пр. Учителите или ръководителите трябва да познават основно устройството на човешкия организъм, защото от особено голямо значение е мърката на упражняването според степенята на физическото развитие. Функциите на мозъка са въ тясна връзка с тези на цялото тяло. Върху телесната дееспособност и развитие се гради цялата почти възпитателна работа. Основна предпоставка, значи, за едно правилно възпитание е опознаване телесното развитие на ученика, който е и обект на възпитателната дейност. Учителите по телесно възпитание ще посочват и установяват, до каква степен е достатъчен детският организъм, следователно, с каква друга дейност следва да се обременява мозъкът, за да не бъде претоварен.

Не по-малко, обаче, е връзката на телесното възпитание с педагогията. То трябва да се издигне до висотата на педагогическа специалност. Въ общите игри и упражнения се твори характерът. Личността отстъпва пред общото, за да се слее с него и да стане сътрудник за усъвършенствване на колективитета. Нужно е всички да попадат на своето място според силите и качествата си и да свърши определената му задача. Къде, как и какво — това ще реши учителят, притежаващ здрави и точни познания въ областта на педагогията.

Телесното възпитание въ училищата не е само спорт или само гимнастика. То е сбор от познания, чрез които по чисто педагогически път се насаждат здравно-хигиенични навици и телесна култура, които са тъй необходими за запазване и повишаване работоспособността на съвременния човек.

От особено значение за момента е да се изтъкне ролята и връзката на телесното възпитание с лечебно-профилактичната медицина. Днес военно-санитарните учреждения лекуват чрез спорта. Така, въ Германия Академията за телесно възпитание въ Грюневалд е преобърната на лазарет. Там постъпват за лечение ранените бегачи от фронта. Най-опасните изкълчвания, неправилни зараствания при счупени кости, нервни и душевни разстройства, намират тук своя лек. Чрез движения на чист въздух и слънце, при повече радост и същностни преживявания, на каквито е способен организъмът само при всюднното спортуване, се вършат чудеса. Неотдавна само бях съобщено от агенцията Велтирес, че войници са по един крак и са редица още дефекти на организма си са играли футболен мач. Специалисти лекари и учители вършат тази високо благородна задача, въртайки спорта въ служба на човешкия живот по най-чудноват начин. Все въ връзка с това, г-да народни представители, би могло да се изтъкне, че въ страни, където телесното възпитание е вече поставено на научни основи, са създадени множество научни институти, които се занимават с научното изследване и обосноваване методите на телесната култура, с физиологическото обосноваване на тренировките при разните видове спорт, с изучаване на движенията на тялото, с изследване въ специални медицински станции организма през и след всяко спортуване, въ началото и въ края на учебната година, с наблюдението, което трябва да вземе спортът и телесното възпитание, за да се повиши чрез него здравното състояние на трудещите се, да се увеличи производството

и да се изгради новият човѣкъ. Ето тукъ, въ тази областъ, нашето ново Висше училище за тѣлесно възпитание ще има да допринесе много, като обедини всички хора на науката, чиито знания и дейностъ ще тласнатъ родното тѣлесно възпитание изъ пѣтя на прогреса и на успѣхитѣ.

Изгъгнахъ вече, че учителитѣ — възпитаници на нашето висше училище, ще бждатъ подготвителенъ етапъ за основна промѣна на нашата учебно-възпитателна система. Старото училище не ни задоволи, защото то бѣ формално педагогично. Увлѣчено въ натрупването на много знания, то пропусна да изиграе своята роля на възпитателъ и не се пригоди къмъ нуждитѣ на живота и духа на епохата. То отрече само себе си, за което най-красноречиво говори докладътъ на учебния комитетъ за учебната 1930-1931 г., отпечатанъ въ брой 5 на „Училищенъ прегледъ“ отъ 1932 г. Споредъ този докладъ: „Учителитѣ констатираха, че много отъ учебнитѣ дисциплини съдържаха много учебенъ материалъ, който затруднява нормалното обработване на същественото, преуморява ученицитѣ духовно и ги изтощава нервно и тѣлесно въобще. А всичко това е въ ущърбъ на образованието. Поради това трѣбва да се намали материалътъ въ учебнитѣ програми. Директоритѣ констатираха, че учебната програма е претрупана и се налага основното ѝ преработване“.

Въ своя докладъ за физическото развитие на ученицитѣ отъ срѣднитѣ учебни заведения за сѣщата учебна година, главниятъ инспекторъ-лѣкаръ при министерството, г-нъ д-ръ Матеевъ, следъ шателни изследвания върху организма на учащитѣ се, изва до следнитѣ заключения. Той казва: „Училищниятъ животъ, такъвъ какъвто е при нашитѣ условия, упражнява неблагоприятно влияние върху тѣлесното развитие на учащитѣ се, като способствува за увеличаване на ръста намаление на теллото и гръдната обиколка. Презъ течение на 10-тѣ месеца на учебната година, въпреки това че тя е изпъстрена съ много празници и съ две голѣми ваканции грамаденъ процентъ отъ ученицитѣ показва още и намаление на жизнената въѣстимостъ — на бѣлитѣ дробове. И този тѣлесенъ упадѣкъ става презъ една възраст, която е именно и преди всичко възраст за растенето на организма. Учебната програма, протѣлява г-нъ инспекторътъ, е причина за този упадѣкъ, защото цели, изключително упражняването на мозъка и почти съвсемъ пренебрегва развитието на тѣлото. Крайно време е, щото училището, отговаряйки на натрупанитѣ познания и опитъ на новото време, да хармонизира умственото и тѣлесно възпитание тъй, че да се постигне единъ всестранно развитъ интелектъ, носенъ отъ жилаво, устойчиво и работоспособно тѣло“.

Ето, г-да народни представители, две мнения върху поставения на разглеждане въпросъ, които по своята доказаностъ и компетентностъ не оставятъ мѣсто за споръ. Следователно, необходимо е да се промѣни нашата учебно-възпитателна система. Ще се засили работата по тѣлесното възпитание, ще се увеличатъ часоветѣ отъ 2 на 3, ще се стигне, вървамъ, и до ежедневния часъ. Възможно ли е да стане това съ днешнитѣ учители и съ тѣхната подготовка? Абсолютно не. Само на възпитаницитѣ на новото Висше училище по тѣлесно възпитание ще може да се възложи тази грижа, защото тѣ ще бждатъ достатъчно по брой и научно подготвени да поематъ голѣмия дълъ отъ възпитанието на младежта въ своитѣ ръце. Дотогава би било рисковано и опасно да се промѣни програмата въ това направление. Закъснѣли сме доста. Времето влачи тежката колесница на грѣшитѣ. Нови не бива да натрупваме. Ето защо Висшето училище за тѣлесно възпитание съ своитѣ първи възпитаници ще бжде крайниятъ срокъ, докогато може да се чака и търпи, но и докогато сведущитѣ сѣ длъжни да направятъ своитѣ проучвания и да ни дадатъ една нова учебно-възпитателна система, способна да изгради новото училище на самонинициативата, на силнитѣ и здрави хора, подготвени за житейска борба, пламтящи отъ духъ на творчество и преданостъ къмъ родната и къмъ Царя.

Виждайки така ролята на Висшето училище за тѣлесно възпитание, азъ не мога да не го одобря. У насъ нуждитѣ за неговото съществуване сѣ реални. Майсторски изработенъ, този законопроектъ почти ни предлага едно свършено разрешение на проблемитѣ. Преди всичко той е обществено оправданъ и, може би, това е най-ценното му достоинство. Законитѣ, г-да народни представители, не се създаватъ трайно, когато тѣ не идватъ да притворятъ вратитѣ на една открита обществена борба. Отбелязвамъ въ настоящия случай една заслуга и една историческа истина. Българската национална спортна федерация още на VI-я си редовенъ конгресъ презъ 1926 г. постави въ

проса за учредяването на една школа за подготовка на учители по тѣлесно възпитание и ръководители за организиранитѣ. Като резултатъ на това се явиха четири последователни курса, уредени отъ Министерството на народната просвѣта презъ 1928, 1931, 1935 и 1937 г. Тѣ дадоха надъ 200 души сравнително по-подготвени учители. Курсоветѣ траяха почти по 6 месеца и бѣха проведени по програма, съобразена съ модернитѣ разбирания за тѣлесно възпитание и спортъ.

Видни учени, педагози и обществени дейци бѣха лектори тамъ. До онзи моментъ съюзътъ „Юнакъ“ бѣ устройвалъ лѣтни ваканционни курсове за главатарии, на които се даваше после правото за учителство. Тѣ бѣха краткотрайни, по 2 месеца, и даваха подготовка, ограничена въ рамкитѣ на гимнастиката, която бѣше главенъ предметъ на занимание въ съюза „Юнакъ“.

Отъ 1937 г. насамъ, обаче, не сѣ устройвали никакви курсове отъ Министерството на народното просвѣщение. Въ този периодъ, 1936 до 1941 г. все пакъ Българската национална спортна федерация последователно на свѣтитѣ конгреси въ Пазарджикъ, Варна, Ямболъ, Габрово и София настоятелно повдигаше въпроса и поставяше предъ отговорнитѣ фактори искането за създаване на висшъ учебенъ институтъ за подготовка на ръководители и учители по тѣлесно възпитание. И особено значима бѣ постѣпката на сѣщата организация предъ нейния почетенъ председателъ, нашиятъ любимъ Царъ, направена презъ 1937 г., за която целъ му бѣ вържено едно мотивирано и подробно изложение по въпроса. Този отлаванъ общественъ повикъ на организираната спортна младежъ намира своето осъществяване въ предложениия ни проектъ и за това именно тази спортна младежъ е доволна затова именно той се явява обществено оправданъ и затова онѣзи, които виждатъ нуждата, тѣлесното възпитание да бжде поставено на научни основи, отпразятъ своята сърдечна признателностъ къмъ вносителя на проекта, нашиятъ многоуважаванъ министъръ на просвѣтата и министъръ-председателъ, г-нъ Филковъ.

Вънъ отъ всички тѣзи съображения трѣбва да се изтъкне, че нуждитѣ на тѣлесното възпитание въ държавата налагаха изграждането на този институтъ. Г-да народни представители! Въ този моментъ ние имаме следния учителски кадъръ: въ гимназиитѣ — 193 учители, отъ които 32 сѣ съ висше образование, добито въ чужбина, главно въ Германия и Унгария; въ срѣднитѣ специални училища — 15 души, отъ които нито единъ съ висше образование; въ прогимназиитѣ — 200 души, отъ които сѣщо нито единъ съ висше образование. Развитието обаче, на тѣлесното възпитание предполага задоволяването и въ новитѣ наши граници на много по-голѣми нужди. Тѣй, отъ изучаващата, които се правятъ, се установява, че въ бждеще за нашитѣ гимназии сѣ потребни 350 души учители по тѣлесно възпитание и за срѣднитѣ специални училища — къмъ 50. Инспекторитѣ по области сѣ 11, и тѣ трѣбва да бждатъ съ висше образование. Разнитѣ институти у насъ, като, да речемъ българскитѣ държавни желѣзници, Дирекцията за организиране на професиятѣ, които създадоха напоследѣтъ специални служби въ това отношение, — що ще иматъ нужда отъ инспектори, тоже съ висше образование. За тѣхъ ще сѣ нуждни къмъ 25 човѣка. Въ закона е предвидено и неминуемо ще се наложи да се създадатъ градски служби, които ще бждатъ заети сѣщо отъ висшисти, за което ще сѣ нуждни къмъ 100 души. И най-после, винаги е имало нужда и ще има нужда отъ инструктори-специалисти въ военното училище и въ полицейскитѣ училища, къмъ 16 души, които нѣмаме днесъ.

Следователно, г-да народни представители, къмъ 546 души е бждещиятъ контингентъ отъ учители по тѣлесно възпитание. Днесъ ние имаме 32 души завършили въ чужбина, въ Германия и Унгария, и сега следватъ мисля, къмъ 20 души. Прочее, новиятъ нашъ институтъ, създавайки тѣзи специалисти, ще задоволи голѣмитѣ нужди, които азъ ви изложихъ тукъ чрезъ цифри.

Вънъ отъ това не забравяйте, че часоветѣ, които днесъ има единъ учителъ по тѣлесно възпитание и които сѣ на брой 28, ще следва да се намалятъ на 20-22, за да се приравнятъ учителитѣ по тѣлесно възпитание по работа съ останалитѣ учители. Ето, следователно, и тукъ ще дойде едно ново увеличение на числото на учителитѣ по тѣлесно възпитание. Чрезъ подготвени учители — тѣй както се подготвятъ учителитѣ по всички специалности у насъ, — въ това училище за висше тѣлесно възпитание, ние, г-да народни представители, ще премахнемъ пренебрежителното понятие „учителъ по гимнастика“, което ще бжде замѣстено съ „учителъ-специалистъ“, който по своята научна

подготовка, съ пълното приравняване към останалите учители, ще бъде наистина много по-авторитетен, отколкото е днес.

Дълга да отбележа, че само до миналата година учителът по гимнастика не можеше, напирмър, да стане директор на едно сръдно училище у нас, защото нѣма висше специално образование. Ето че законът днес ликвидира съ туй състояние. И аз вѣрвам, че учителът по гимнастика не, но учителът по тѣлесно възпитание, който ще получи своето специално образование въ този наш нов институт и наравно съ туй ще получи университетска подготовка и по друга, втора дисциплина, ще бъде оня възпитател и ръководител, който действително ще всѣва авторитетъ между ученицитѣ и между обществото.

Съ една дума, настоящият законопроект ликвидира съ погрѣшното състояние, въ което се намира днес ръководството на тѣлесното възпитание. Ние сме длъжни, обаче, тук, въ момента на тази ликвидация, да кажем, че старитѣ учители, тѣзи, които не бѣха приравнени, които нѣмаха специално образование, но върху чийто плещи тегише цѣлѣятъ този проблемъ, иматъ своята голѣма и неопенима заслуга. И ние трѣбва наистина да имъ благодаримъ, че, въпрѣки липсващата имъ специалност, тѣ можаха да дадатъ — напоследѣкъ особено, чрезъ курсоветѣ — новъ духъ, новъ видъ на тѣлесното възпитание въ училищата. За тази имъ работа българското общество имъ дължи признателностъ, защото тя не е извършена толкова по подготовка, колкото по призвание.

Г-да народни представители! Законопроектътъ има само положителни страни. Тукъ-тамъ ще се намѣрятъ нѣкои свършено дребни пропуски, които азъ дълбоко вѣрвамъ, че ще бъдатъ поправени въ комисията съ съдействието на г-на вносителя.

Изтъквамъ особено нуждата отъ поправка на времетраенето на учебнитѣ занятия въ този висшъ институтъ. Законътъ предвижда 4 години или 8 семестра. Ако направимъ справка, ще установимъ, че почти само въ Германия и Унгария има 4-годишни курсове. Въ Италия, която не стои по-долу, и въ редица други страни — да не ги изброявамъ — курсътъ трае 2 години. Азъ мисля, че съ огледъ на предстоящитѣ голѣми нужди на тѣлесното възпитание, съ огледъ и на работата въ този институтъ, добре би било да намалимъ курса на 3 години. По такъвъ начинъ сѣщата програма не само ще бъде мината, но същевременно ще ускоримъ създаването на този голѣмъ контингентъ отъ подготвенъ кадъръ, който е необходимъ за нуждитѣ не само на тѣлесното възпитание, но и за нуждитѣ въобще на цѣлостното образование и възпитание у насъ.

Намирамъ сѣщо така, че е много разумно внесенъ оня текстъ отъ законопроекта, който предвижда, че въ бъдеще всички курсове, които разнитѣ организации биха пожелали да устройватъ, ще могатъ да ги устройватъ и организиратъ само подъ ръководството на този нашъ новъ университетъ. Така се внася единство и компетентностъ, ще имаме полезни резултати и ще се скѣса съ системата, по която, до днесъ, всѣки можеше да прави курсове, но въ края на краищата резултатитѣ отъ тѣхъ не бѣха значими.

Председателстващъ Димитър Пешевъ: (Звъни)

Лазаръ Поповъ: Г-да народни представители! Азъ привършвамъ съ своята тема. Преди да привърша, обаче, мисля, че дългъ е на тѣзи, които мислятъ върху бъдещето на спорта и на тѣлесното възпитание у насъ, да направятъ една малка препорѣка, която собствено е и съдържанието на едни разбирания и искания, които датиратъ много отдавна.

Главнитѣ искания на спортна България въ продължение на 20 години бѣха: намѣса и ръководство на държавата въ тази областъ; второ — създаването на висшъ учебенъ институтъ за подготовка на ръководители и, трето — планоустроенъ строежъ на игрища, басейни хижи и плацове. Г-да! Ние сме щастливи да констатираме, че, кѣде изцѣло, кѣде отчасти, тѣзи три основни предпоставки, тѣзи три принципиални искания ги осъществява именно новата държава, и специално нашиятъ Парламентъ. Създаването на организацията „Бранникъ“ е една толкова съществена стѣпка въ нашия животъ, че ние въ скоро време вѣрваме, че ще започнатъ да се чувствуватъ резултатитѣ. Азъ чувствавамъ, какъ нашата младежъ постепенно ще я обградимъ съ любовъ и внимание.

Но тукъ се налага единъ въпросъ: възможно ли е организацията „Бранникъ“ да обеме, да разреши и да ръководи и физическото възпитание въ оня видъ, въ който ние го мечтаемъ?

Г-да! Налага се една диференциация, и азъ привличамъ вашето внимание, а особено вниманието на нашия министъръ на просвѣтата, върху нуждата отъ създаване на една самостоятелна дирекция за тѣлесно възпитание и за ръководство на спортнитѣ организации въ България. Докато „Бранникъ“ е предназначена за младежта до 21-годишна възраст, спортътъ и физическото възпитание сѣ за цѣлия български народъ, безъ разлика на възраст и полъ. „Бранникъ“ сама по себе си ще има толкова много задачи и грижи, че едва ли ще ѝ остане време да отдѣли необходимитѣ грижи за спорта. Най-сетне строежътъ на игрища, поставянето на спорта на научни основи, за което говорихъ отъ началото, изисква наистина специална грижа и отдѣлно компетентно ръководство. Мисля, че е излишно да претоварваме ръководството на „Бранникъ“ съ тѣзи две задачи, които се доста различаватъ една отъ друга.

И ако хвърлимъ погледъ въ чужбина, ще констатираме, въз основа на опита, добитъ тамъ, че наистина този въпросъ е така разрешенъ, че младежта до 21-годишна възраст се ръководи отъ една централа, а спортътъ, тѣлесното възпитание — отъ друга централа, посветена изцѣло на тази задача. Това е всѣщностъ голѣмото и последно искане и молба на организираниитѣ български спортисти и на поддръжницитѣ на идеята за масово народно тѣлесно възпитание. Ние искаме чрезъ спорта и чрезъ тѣлесното възпитание наистина да създадемъ единъ народъ новъ по духъ, народъ съ здраве и сила; спортътъ и тѣлесното възпитание да спратъ процеса на физическото израждане. Съ една дума, да се създадатъ условия за създаване на смѣли войници, на работоспособни хора, отъ каквито преди всѣчко има нужда държавата и на каквито новитѣ държави главно разчитатъ.

Азъ вѣрвамъ, че съ създаването на подобна самостоятелна дирекция, наистина, спортътъ и тѣлесното възпитание ще бъдатъ тласнати по-напредъ, а организацията „Бранникъ“ ще бъде освободена отъ тази грижа, като ѝ се даде възможностъ да развива всичкитѣ си сили за работа всрѣдъ младежта, кѣдето никой не бива, не трѣбва и не може да оспорва нейното първенствувашо мѣсто. Въ това отношение, вѣрвамъ, че и самото ръководство на „Бранникъ“ ще се съгласи съ препорѣката, която спортнитѣ сѣрки чрезъ тая моя речъ днесъ правятъ на народното ни представителство.

Г-да народни представители! Завършвамъ, като още веднажъ подчертавамъ мисълта, че XXV Народно събрание трѣбва да се чувствува щастливо, че чрезъ този законопроектъ поставя край на случайноститѣ въ спорта и поставя спорта на научни основи, които сѣ единственото здраво условие за преуспѣването на народа ни и на тѣлесното възпитание у насъ. (Ръкоплѣскания)

Председателстващъ Димитър Пешевъ: Ще поставя на гласуване.

Който приематъ на първо четене законопроекта за Висше училище за тѣлесно възпитание, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ отива въ комисията.

Минаваме къмъ последната точка пета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за допълнение на закона за уредба и управление на българскитѣ държавни желѣзници и пристанища.

Моля г-на докладчика да докладва.

Докладчикъ Гето Кръстевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на закона за уредба и управление на българскитѣ държавни желѣзници и пристанища.

Г-да народни представители! Съ закона за държавнитѣ имоти се урежда положението на държавнитѣ имоти изобщо. Къмъ държавнитѣ имоти, обаче, снадатъ и българскитѣ държавни желѣзници, както и пристанищата, които иматъ специално предназначение и поради технически причини изискватъ и специаленъ начинъ на управление, което трѣбва да се извършва отъ сѣщото ведомство, което ги експлоатира, за да не се прѣчи на редовната експлоатация.

Затова като поднасям на обсъждането ви приложения законопроект за допълнение на закона за уредба и управление на българските държавни железници и пристанища, моля, ако сподълите съображенията ми, да го приемете.

Гр. София, 21 октомври 1941 г.

Министър на железниците, пощите и телеграфите:
Д-ръ Ив. Горановъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на закона за уредба и управление на българските държавни железници и пристанища.

Параграфъ единственъ. Къмъ закона за уредба и управление на българските държавни железници и пристанища се прибавя новъ чл. 226, съ следния текстъ:

Чл. 226. Държавните имоти по ведомството на българските държавни железници и пристанища се придобиватъ, управляватъ и стопанисватъ съгласно закона за държавните имоти и правилникъ, изработенъ отъ Министерството на железниците, пощите и телеграфите, одобренъ съ царски указъ, който урежда прилагането на този законъ по ведомството на Главната дирекция на българските държавни железници и пристанища, като правата по сщия законъ на министра на земеделието и държавните имоти се упражняватъ отъ министра на железниците, пощите и телеграфите, а службата на органите на Министерството на земеделието и държавните имоти се изпълнява отъ органи на Главната дирекция на железниците и пристанищата, докато имотите се намиратъ въ разположение на голямо ведомство.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Ще поставя на гласуване. Които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на закона за уредба и управление на българските държавни железници и пристанища, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г-нъ министърътъ на железниците.

Министъръ Иванъ Горановъ: Понеже по този законопроектъ, въма записани оратори, моля, законопроектътъ да се гласува по спешностъ и на второ четене.

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Г-нъ министърътъ на железниците предлага да се даде спешностъ на законопроекта.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да докладва.

Докладчикъ Гето Кръстевъ: (Чете заглавието и § единственъ *)

Председателстващъ Димитъръ Пешевъ: Които приематъ заглавието и параграфъ единственъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Следното заседание ще се състои утре, 15 часътъ.

Въ съгласие съ правителството, предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Одобрение на предложението за одобрение VII постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 9 септември 1941 г., протоколъ № 150 — относно оползотворяването на опожарената и обгорена борова дървесна маса на островъ Тасосъ.

Второ четене на законопроектите:

2. За детската и младежка книжнина.
3. За Висшето училище за тълесно възпитание.
4. За семеипроизводството.
5. За облекчение на тютюновите кооперации.
6. За създаване оборотенъ капиталъ при общините за стопанисване на общинските гори.

Които отъ г-да народните представители приематъ предложения дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 17-30 ч.)

*) За текста на законопроекта вижъ първо четене по-горе на същата страница.

Подпредседател: ДИМИТЪРЪ ПЕШЕВЪ

Секретари: { АТАНАСЪ ЦВѢТКОВЪ
 { ГЕОРГИ МИХАЙЛОВЪ

Началникъ на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВЪ